

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

קדוש

את הסדר פותחים בקידוש כפי שפותחים כל ארוחה בשבת ובחג. מוזגים כוס של יין לכל אחד מהיושבים מסביב לשולחן.

אין אנו מקדשים את היין אלא את היום, הזמן.

המשמעות של 'קידוש' היא יצירת הבדל בין קודש לחול. הזמן יהיה מקודש רק אם נתייחס אליו כאל מיוחד ושונה.

וכך מסתיים הקידוש בחג:

...מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון... מקדיש ישראל והזמנים

מתוך ההגדה ומחוצ

במקרא, הודש הראשון לתחילת השנה הוא חודש ניסן, וכך כתוב בספר שמות (י"ב, ב'): "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֵם, רֵאשׁוֹן חֳדָשִׁים: רֵאשׁוֹן הוּא לָכֵם, לְחֹדֶשׁ הַשָּׁנָה".

בחודש זה (ניסן) יצאו בני ישראל ממצרים והפכו להיות עם.

הזמן העברי של העם מתחיל מרגע יציאת ישראל ממצרים - האירוע המכונן ביותר.

בחודש זה הוענק לעם ישראל את האפשרות לקבוע את החודשים.

שאלות למסובין על ההגדה

כמה כוסות יין שותים בליל הסדר? (ארבע כוסות)

ממנה מכינים יין? (גפן)

הנביא שלכבודו נמוג כוס יין חמישית? (אליהו)

טועם בכל בית מהיין? (אליהו)

את ליל הסדר פותחים ב...? (קדש)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

את ליל הסדר אנו פותחים בקידוש, בו אנו מקדשים את הזמן - את קדושת חג הפסח ולא את היין.

בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספר/י למשתתפים על תשובתך.

כאשר אנו אומרים היום "לקדש ערך" אנו מתכוונים להתייחס אליו באופן חשוב במיוחד. איזה ערך הוא בעיניך חשוב באופן מיוחד? (כגון: חברות, אומץ, אמת, הצלחה ועוד)

בעברית בת ימינו כשמדברים על "זמנים מקודשים", מתכוונים לתקופות מיוחדות או אירועים חשובים ביותר. מהו האירוע הכי חשוב בחיך או בחיי משפחתך?

משימה:

סרקו את הברקוד Q.R והאזינו בצוואת לשרי "בין קודש לחול" בשפת הסימנים של אמיר דדון ושוני רנד.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

קדיש

מיד לאחר הקידוש מוסיפים את הברכה "שְׁהַחַיִּינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעַנוּ לְזִמְנוּ הַזֶּה".
לאחר שעמדנו על קדושת היום, אנו מברכים שהחיינו על שזכינו והגיעו לזמן הזה.

מתוך ההגדה ומחוץ

ברכת שהחיינו נאמרת במספר הזדמנויות:

ביום הראשון של החגים;

בפעם הראשונה מדי שנה לקיום מצווה שקבוע לה זמן אחת לשנה (כמו: שיבה בסוכה, אכילת

מצה בפסח, מקרא מגילה);

בעת אכילת פירי חדש באותה שנה;

על דבר טוב שקורה לאדם;

על מאורע חשוב שזוכו להגיע אליו (כגון בניית בית).

שאלות למסובין על ההגדה

בהגדה מוזכר המספר ארבע כמה פעמים; היכן? (ארבע כוסות, ארבע אימהות, ארבעה בנים, ארבע

מכות, ארבע קנשיות של "מה נשתנה", ארבע כיתות נעשו ישראל על הים).

מדוע שותים ארבע כוסות בליל הסדר? (כנגד "ארבע לשונות של גאולה" המבטאות את שלי

גאולת עם ישראל משעבוד מצרים, והן מופיעות בתורה: "והוצאתי", "והצלתני", "וגאלתי", "ולקחתי").

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

ברכת "שהחיינו" היא גם על על דבר טוב שקורה לאדם.

בחרי אחת מן השאלות הבאות וספרי/י למשתתפים על תשובתך.

ספרי/י על משהו חדש טוב שקרה לך השנה.

ספרי/י על משהו חדש טוב שקרה לחברך או למשפחתך השנה.

משימה:

סרקו את הברקוד-Q.R. וצפו בנשיא גרמניה, פרנק וולטר שטיינמאייר, שהחל את נאמו בפורום השואה בעברית ובידך "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה"

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

וְרַחֵץ

אחר הקידוש נוטלים דרוחצים ידיים ללא ברכה, משום שאחד כך אוכלים את הכרפס (המתאבנים).
 לאחר שהאדם מקדש את הימים הוא גם מתעלה, ועל כן רוחץ את ידיו. ניקיון הידיים מסמל ניקיון מבחינה מוסרית וערכית.

מתוך ההגדה ומחוצו

אחד הניבים בעברית:

“וְרַחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפָּיו” בא מתוך דבריו של דוד המלך בספר תהילים: “אֶרְחֹץ בְּנִקְיוֹן כַּפָּי”. ניקיון כפיים הוא ביטוי לטוהר מידות, ליושרה.

אולם כיום, כשאנו אומרים על משהו שהוא “רוחץ בניקיון כפיו”, הכוונה היא הפוכה, למי שמציג עצמו נצח וישר כאשר למעשה אינו כזה.

שאלות למסובין על ההגדה

- כמה פעמים נוטלים את הידיים בליל הסדר? (פעמיים)
- מי רחצה על יד היאור? (בת פרעה - בתיה)
- מדוע נוטלים ידיים פעמיים בליל הסדר? (כדי ליצור שינוי ממה שנהוג בדרך כלל, כדי שהילדים ישאלו למה נוטלים פעמיים)
- “וְרַחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפָּיו” - למה הכוונה? (עשה מעשה רע, וכעת עושה הכול כדי להתנער מכל חטא או אשמה)
- מהו הסימן השני בסדר?
 קפד ראשו - כלי נשק הנוטה מקשת - ורחץ, חץ

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

“ורחץ” היא הכנה אישית המתארת את ההכנה הנדרשת מאדם לפני עשיית מעשה או פעולה.

בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספר/י למשתתפים על תשובתך.

התוכל/י לתאר הכנה שלך או התכונות שלך לקראת מעשה טוב שעשית?

אילו הכנות את/ה עושה בטרם צאתך לבית הספר?

משימה:
 סרקו את הבקוד-Q.R. והאזינו לקליפ של סדר ההגדה “קידש ורחץ...”

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

כָּרְפֵס

לאחר נטילת הידיים (ללא ברכה) **אוכלים כרפס הטבול במי חומץ או במי מלח**. בספרות חז"ל הקדומה לא נזכר כלל השם כרפס, אלא שאוכלים לפני ההגדה מין ירק. יש אוכלים סלרי ויש אוכלים פטרוזיליה, ויש אוכלים תפוחי אדמה מבושלים.
אכילת הכרפס נועדה ליצור שינוי בליל הסדר במטרה להביא לכך שהילדים ישאלו מדוע אוכלים ירק לפני הסעודה.

מתוך ההגדה ומחוז

הכרפס מסמל את האביב, העונה שבה יצאו בני ישראל ממצרים, המסמלת התחלה חדשה והתחדשות.

אָרְוֵי יוֹדְעִים שְׂפָא אֲבִיבֵי?

מִסְתַּפְּלִים סְבִיב סְבִיב

וְאִם רֹאִים שְׂאִין עוֹד בֵּין פְּשָׁבִילִים...

וְאִם פְּרוֹג וְגַם חוֹרְצִית, לְכַבֵּד הָחָז קוֹשְׁטוֹ אֲרֹצָי. אִזּוּ יוֹדְעִים אִזּוּ יוֹדְעִים

שְׂפָא אֲבִיב שְׂפָא אֲבִיב...

(דעתה ב'חזר)

שאלות למסובין על ההגדה

מדוע אוכלים כרפס? (כדי לעודד את הילדים שישאלו מה נשתנה הלילה הזה)

מה הרמז במילה כרפס? (כרפס הפוך = ספרד = ס' פרך (אות ס' = 60 והכוונה לשישים ריבוא = 600,000 אלף איש עבדו בפרך)

מדוע טובלים את הכרפס במי מלח? (זכר לדמעות שהיו זולגות מעיניהם של בני ישראל כשהיו עובדים קשה)

היכן מוזכרת המילה כרפס בתנ"ך (רמז) - מגילת אסתר) ומה פירושה שם? "חזר כָּרְפֵס ונתכלת...

ואומן" מגילת אסתר א', ופירושה בד משובח ועדיו.

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

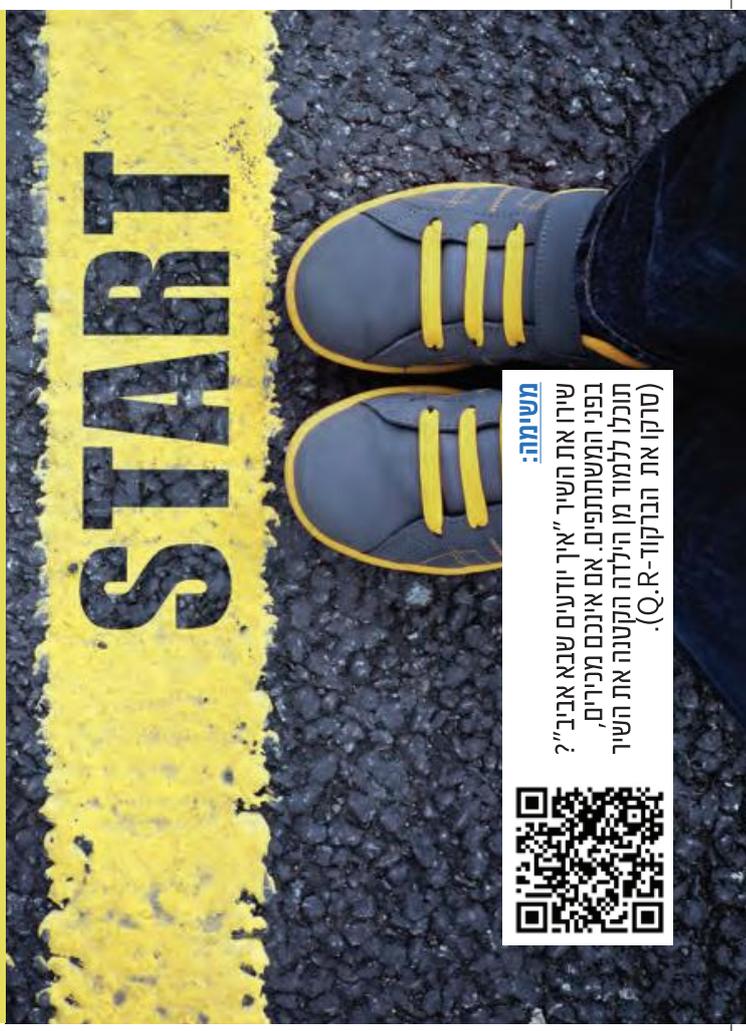
הכרפס מסמל את האביב, המסמל התחלה חדשה והתחדשות.

בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספר/י למשתתפים על תשובתך.

ספר/י על תחום מסוים שבו היית רוצה להתחיל מחדש.

ספר/י על משהו שהבטחת להתחיל מחדש ולא כל כך הצלחת

(כיצד לדעתך תוכל בפעם הבאה להצליח?)

משימה:

שירו את השיר "אין יודעים שבה אביב"? בפני המשתתפים. אם אינכם מכירים, תוכלו ללמוד מן הילדה הקטנה את השיר (סרקו את הברקוד-Q.R).

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

פֶּרֶפֶס

בתקופת חז"ל המנהג היווני-רומי היה לאכול בסעודה מְתַאָבְנִים (נגזר מהמילה "תיאבון") - מנת פתיחה קטנה בתחילת הארוחה, שנועדה לשוות לארוחה תחושה של סעודה מפוארת, וכך היו פותחים את הסעודה בירק כדי לעורר את התיאבון.
גם היום נוהגים לאכול באירועים ובשמחות מתאבנים ומטבלים שונים לפני הארוחה, כהקדמה לסעודה שתבוא.

מתוך ההגדה ומחזי

חכמים "גיירי" מנהג זה והנהיגו אותו כחלק מסעודת ליל הסדר, מאחר שבגלילה זה יש לנהוג כבני מלכים.
לכן נוהגים לטבול את הידק במשקה כביטוי לחירות, המתבטאת באכילת הידק בצורה המשובחת (המפנקת) ביותר.

שאלות למסובין על ההגדה

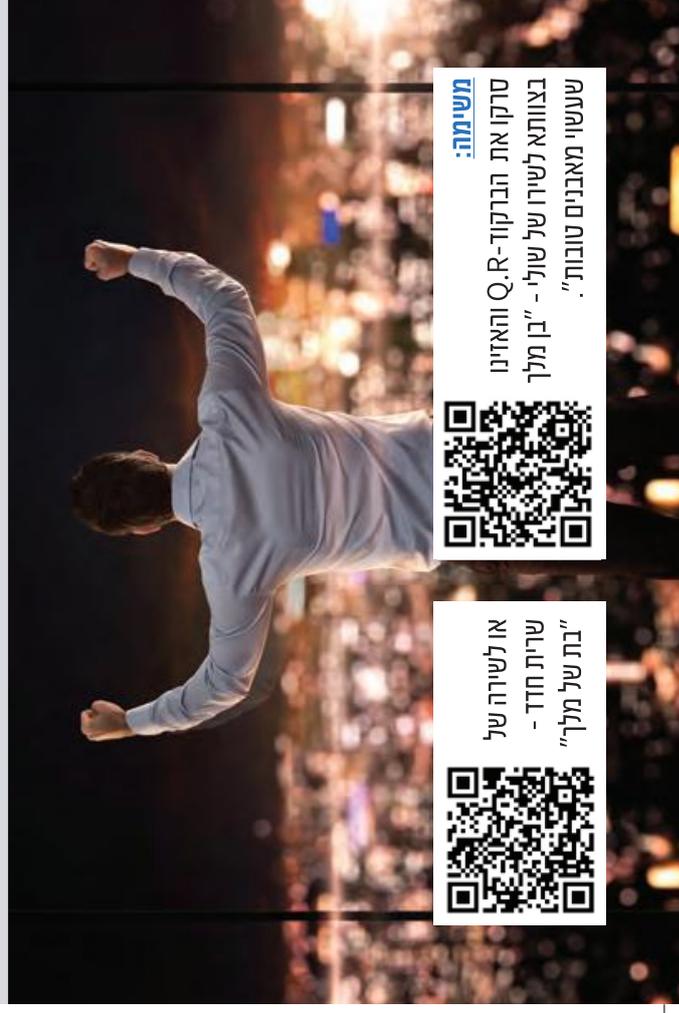
- איזה ירק גינה נמצא בקערת הסדר? (כרפס, מרור)
- במה מוזכר המספר "שלוש" פעמים אחדות; היכן? (שלוש מצות, שלושה אבות, רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלושה דברים אלו... פסח, מצה ומרור)
- את מה אנו מטבילין הלילה ובמה? (כרפס במי מלח או מיץ לימון / מרור בחרוסת)
- סימן שהגיע ממגילת אסתר ונמצא בקערה - כרפס

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

למדנו שאכילת הכרפס נועדה לשוות ארוחה זו לארוחת מלכים, ולכן יש לנהוג כבני מלכים על ידי טבילת הכרפס במשקה כביטוי לחירות.
בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספר/י למשתתפים על תשובתך.

ספרי/י באילו פעולות או מעשים יוצא לך להרגיש כמו בן/בת מלך?

כיצד אפשר להרגיש כבן/בת מלך במחשבות, ברגשות?

או לשירה של שרית חדד - "בת של מלך"

משימה: סרקו את הברקוד-Q.R והאזינו בצוהא לשירו של שולי - "בן מלך" שעשוי מאבנים טובות."

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

יחז'

כעת אנו מגיעים אל המאכל החשוב ביותר בחג - **המצה**. לוקחים את המצה האמצעית מתוך שלוש המצות שבקערה וחוצים-שוכרים אותה לשני חלקים. את החלק הגדול שומרים לאפיקומן (מחביאים את האפיקומן ושומרים אותו לאכילה שבסוף הסעודה).

מתוך ההגדה ומחז'י

המצה נקראת 'לחם עוני', מכיוון שהיא מאכל עניים - עשויה מקמח ומים שלא הספיקו לתפוח. מדוע מניחים שלוש מצות בקערה? (מסמלות את החברה היהודית - כהן, לוי, ישראל, וכן שתי מצות עבוד המוציא לחם ומצה נוספת לאכילת מצה).

שאלות למסובין על ההגדה

- 🍞 **מדוע אוכלים מצה בפסח?** (זכר למצות שאכלו אבותינו בצאתם ממצרים, שנאפו מבצק שלא הספיק להחמיץ. המצה נחשבה לאוכל של עניים.)
- 🍞 **מדוע יש חורים במצה?** (בחורין; משום שאנו בני חורין, וכן למנוע התמצה של הקמח והמים.)
- 🍞 **מדוע חוצים את המצה לשניים?** (עניים היו אוכלים חצי לחם כי לא הייתה להם היכולת לקנות לחם שלם; וכן זכר לחציית הים עברו בני ישראל.)
- 🍞 **את המצה חילקנו לשניים. היכן מוזכר עוד המספר שתיים בהגדה?** (שתי פעמים נטלים ידיים, שני לחות הברית, הגדי שקנה אבא בתרי חזיים - שני חזיים.)
- 🍞 **מי רצה לחצות אדם לשניים?** (שלמה המלך.)
- 🍞 **איזה שבט נחצה לשניים?** יוסף - לאפרים ומנשה, וכן בתלוקה האריך שבט מנשה נחצה לשניים.

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

את המצה שוכרים (חוצים) לשני חלקים.

בחר/י אחת מן השאלות הבאות וספר/י למשתתפים על תשובתך.

ציין/י פעולה או התנהגות חשובת אותך או פעולה שהיא קשה לך לעשייה.

ספר/י על קושי בעיה שהייתה לך ושהצלחת לפתור.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מגיד
 כעת הגענו אל החלק המרכזי בסדר - "מגיד", שבו אנו מספרים את סיפור יציאת מצרים ואת יסודות העבר הלאומי שלנו. את הסיפור הזה אנו מעבירים מדור לדור, ובכך משמרים את הזיכרון של השחרור מהעבדות - יציאת מצרים.

מתוך ההגדה ומחוץ

את ה"מגיד" מתחילים באמירת "הָא לְחַמַּא עֵינְא". הנאמר בשפה הארמית. בפתחה זו אנו קוראים לכל מי שאינו יכול לקיים את הסדר בביתו לבוא ולהצטרף אלינו.

בפסקה שלווה קטעים:

א: "הָא לְחַמַּא עֵינְא..." תיאור העבר שבו אכלו אבותינו לחם עוני במצרים.

ב: "כָּל דְּכַפֵּין יֵיתֵי וַיִּכּוֹל..." תיאור בהווה שבו אנו מזמינים אחרים לאכול עימנו.

ג: "הָשְׁתָּא הֵכָא לְשָׁנָה הַבְּיָאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל..." תיאור עתיד שבו מקוים (עבוד מי שבמלה) להיות בשנה הבאה בארץ ישראל, והתקווה להיות בני חורין.

השפה הארמית הייתה שפת הדיבור בארץ ישראל ובאזור לפני כ-2,000 שנה.

שאלות למסובין על ההגדה

- 🍷 את מי אנו מזמינים במחילת ליל הסדר? (את כל מי שאינו למה לאכול, עניים)
- 🍷 מה הוא לחם העוני שאכלו אבותינו במצרים? (מצה)
- 🍷 איזה סוג לחם מוזכר בקטע זה? (בחינוך לחמניה - הא לחמא עניא)
- 🍷 שלוש הפסקאות: "הָא לְחַמַּא עֵינְא", "כָּל דְּכַפֵּין יֵיתֵי וַיִּכּוֹל", "לְשָׁנָה הַבְּיָאָה" מציגות שלושה זמנים; מהם? (עבר, הווה, עתיד)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

ההגדה מתארת את ההזמנה של אנשים אחרים לסעודה ושל אנשים הזקוקים לסינוע.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספרי/י למשתתפים את תשובתך.

ספרי/י על סינוע או עזרה שהגיש לך חבר/ה שלך בכל תחום. ספרי/י על סינוע או עזרה שנתת לאחרים בתחום כלשהו.

ספרי/י על סינוע או עזרה שנתת לאחרים בתחום כלשהו.

משימה:
 שירו קטע זה "הא לחמא עניא" בפני המשתתפים. או סרקו את הבקוד-Q.R והאזינו בצוואת לשיר ביצועם של אביו מדינה ועודי חיטמן.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מגיד
בחלק המגיד אנו עושים פעולות משונות כדי למשוך את תשומת הלב של הילדים, כדי שישאלו שאלות.

מה נשתנה הלילה הזה, מכל הלילות?
קטע זה ידוע בשם ארבע קושיות.

ליל הסדר כולו והפעולות שאנו עושים בלילה זה שונים מכל מה שהתרגלנו אליו. למה? כדי שנתחיל לשאול...!

מתוך ההגדה ומחוז

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?
שָׁפַךְ הַלַּיְלָה אֶנּוּ אוֹכְלֵי קֶמַח וּמַצָּה, הַלַּיְלָה הַזֶּה - כָּלוּ מַצָּה! ...
שָׁפַךְ הַלַּיְלָה אֶנּוּ אוֹכְלֵי בַיִן וְנִשְׁבְּאוּ וְבָרוּ מִסִּפְּנוֹ - הַלַּיְלָה הַזֶּה כָּלוּ מִסִּבּוֹ!
"מה נשתנה" הוא חלק מהתפיסה היהודית לשאול שאלות ולהטיל ספק.

שאלות למסובין על ההגדה

- מה המספר המרכזי בחג הפסח? (את כל מי שאין לו מה לאכול, עניים)
- אותן שאליים ב"מה נשתנה" (קושיות)
- מה הוא המרור ומה הוא מסמל? (חטה או חזרת, זכר לעבודת הפך של אבותינו במצרים)
- באיזה קטע נוסף בהגדה מוזכרת המילה מסובין? ("מעשה ברבי אליעזר... שהיו מסובין בבני ברק")

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

מה נשתנה אצלכם?

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י על שינוי שחל בחיים שלכם בשנה האחרונה או בחודש האחרון.

ספר/י על שינוי שהיית רוצה לעשות השנה.

משימה:

שירו ביחד את הבית הראשון של השיר "מה נשתנה הלילה..."
ובסיום, אם תרצו תוכלו לצפות בגרסת "מה נשתנה" במנגינת "מלך האריות",
בספה האנגלית:

A Lion King Passover

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מגיד

עבדים היינו לפרעה נמצאים

קטע זה מספר על היסודות הראשונים של העם היהודי במצרים - "עבדים היינו". רק עם הזכר את עברו יש לו הווה ועתיד, על כן אנו מצווים בערב זה לזכור את העבר: "חַבֵּץ אֶדָם לְרֹאשׁוֹת אֶת עַצְמוֹ נְאֻמֵי הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם".

מתוך ההגדה ומחוז

מספרים על נפוליאון, שליט צרפת בשנת 1719 - 1814, שהלך עם חייליו בלילה והסתובב בעיר. לפתע ראו אור קלוש בוקע מחלון אחד הבתים. נכנס וראה המון אנשים - מבוגרים וילדים - יושבים על הרצפה, בידיהם ספרים והם ממררים בבכי. שאל אותם נפוליאון מדוע הם בוכים. ענו לו: "ביתנו נשרף". תמה נפוליאון כיצד נשרף בית חשוב מבלי שהוא שמע על כך; ענו לו: "הבית נשרף לפני 2,000 שנה...". התפעל נפוליאון וקרא: "עם שיוודע כל כך טוב לזכור את העבר שלו, הרי הוא חי את ההווה שלו, ועתידו מובטח!".

שאלות למסובין על ההגדה

- כמה שנים היינו עבדים במצרים? (400 שנה / 210 שנה)
- מה שמו של מלך מצרים ומה שמו של מי שהיה בתחילה נסין מצרים? (פרעה / משה)
- אילו ערים בנינו במצרים? (פייתום ורעמסס)
- באיזה חודש יצאנו ממצרים? (בחודש האביב, החודש הראשון, חודש ניסן)
- מה מספרם של בני ישראל שיצאו ממצרים? (שש מאות אלף איש, מגיל עשרים עד שישים. בתוספת הנשים, הילדים והזקנים, ניתן להגיע לשלושה מיליון איש)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

גם בדורנו עדיין יש בעולם מקומות שבהם קיימים סוגים שונים של עבדות. אולם ישנה גם השתעבדות חומרית של בני אדם, המתרחשת מבלי שנשים לב. עבדים היינו לפרעה במצרים, וכיום, כולנו עבדים של הרשתות החברתיות: פייסבוק, אינסטגרם או טלפונים ניידים ועוד.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

האם תוכל/י לספר על דבר שאת/ה משועבד/ת אליו?

ממה היית רוצה להשתחרר?

משימה:
ספר/י למשתתפים בקצרה את הסיפור על שליט צרפת נפוליאון ועל המסר שהעביר למתפללים.

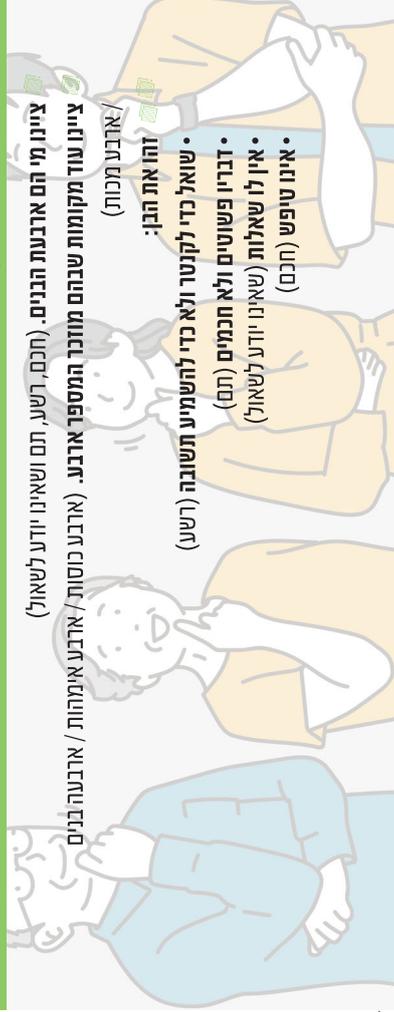
בעקבות ההגדה של פסח - על הטימן

מגיד
כַּנְגֵד אַרְבַּעַת בְּנֵים דְגֵרָה תוֹרָה...
הקטע "ארבעה בנים" הוא מדרש המופיע בספרות חז"ל, ששובץ בתוך ההגדה של פסח. הסיפור על ארבעת הבנים מבטא את השיטה המוכרת - "חנוך לנער על פי דרכו" - שלפיה יש להתאים את הלימוד לכל ילד או ילדה על פי צורכיהם ובהתאם לאופיים השונה.

מתוך ההגדה ומחוז

כַּנְגֵד אַרְבַּעַת בְּנֵים דְגֵרָה תוֹרָה: אֶחָד חָכֵם, וְאֶחָד רִשָּׁע, וְאֶחָד שְׂאִינֵי וְיֹדֵעַ לְשֵׂאוּל.
יש האומרים שבכל אדם יש ארבעה בנים - "כל יחיד כולל בתוכו את כל ארבעת הבנים שבהגדה" (הרב ישראל מסלנט, ממיטידי תנועת המוסר, ליטא 1810-1883).
רובי פנים, פראופים וקולות הוא ברכה לעולם מגוון, מלא ועשיר יותר. חשוב שכולם יושבים מסביב לשולחן אחד, משוחחים זה עם זה ומקשיבים איש לעוהו.

שאלות למסובין על ההגדה

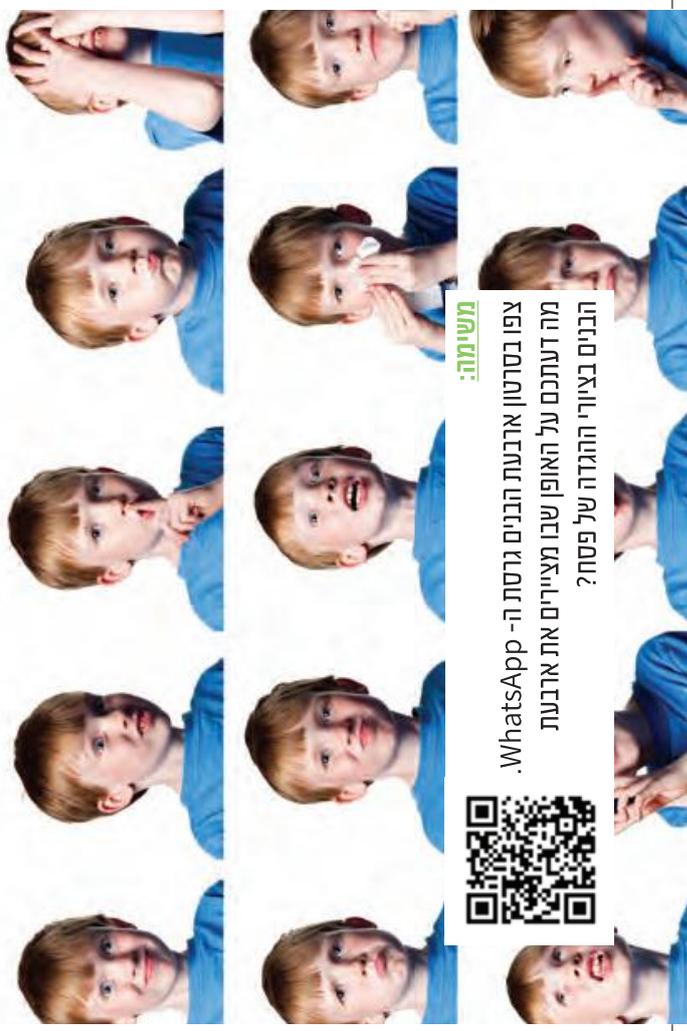

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

הקטע "ארבעת הבנים" כולל תכונות רבות כגון: חשיבה, חקירה, רצון להרע, תמימות, ביישנות, היעדר יכולת לשאול ועוד.
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

תאר/י תכונה שהיית רוצה לאמץ או להצליח בה יותר.

תאר/י תכונה שהיית רוצה להיפטר ממנה.

משימה:

צפו בסרטון ארבעת הבנים גרסת ה-WhatsApp.
מה דעתכם על האופן שבו מציירים את ארבעת הבנים בציורי ההגדה של פסח?

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מגיד

והיא שעמדה - העם היהודי ידע שעות קשות מאוד, נתקל ברדיפות וגזירות שביקשו לפגוע בו לאורך כל הדורות. האמונה האיתנה של העם הייתה שיצליח לעבור את הרעה, ואחר כך יבוא ימים טובים. עוד לא אבדה תקוותנו, התקווה בת שנות אלפים: תקווה זו הייתה היסוד להקמת מדינת ישראל.

מתוך ההגדה ומחזור

וְהָיָה שְׁעָמְדָה לְאַבְרָהָם וְלְיִצְחָק וְלְיִשְׂרָאֵל אֲחֻד בְּלֵב עָמֵד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ, אֲלֵא שְׁפָנְל דוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מֵעַדָּם.

שאלות למסובין על ההגדה

קפד ראשו

- 🍷 הציאנו ממצרים?
- קפד ראשו - קרבן = משה/שה
- 🍷 זותל מסובין?
- קפד ראשו - הוא מרגיש = נחש/חש
- 🍷 סוג של מצה?
- קפד ראשה - אמרו אותה על הים = עשירה/שירה

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

פעמים רבות בחיים אנו נתקלים בקשיים...

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

מה עוזר לך לנצח את הקשיים או הבעיות שאת/ה נתקל/ת בהם?

האם את/ה יודע/ת לנקש עזרה כאשר את/ה צריך/ה?

משימה:

סרקו את הברוקוד-Q.R ושירו בצוותא "והיא שעמדה לאבותינו", יחד עם הזמר יונתן רזאל.

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מגיד

והיא שעמדה - העם היהודי ידע שעות קשות מאוד, נתקל ברדיפות וגזירות שביקשו לפגוע בו לאורך כל הדורות. האמונה האיתנה של העם הייתה שיצליח לעבור את הרעה, ואחר כך יבוא ימים טובים. עוד לא אבדה תקוותנו, התקווה בת שנות אלפים: תקווה זו הייתה היסוד להקמת מדינת ישראל.

מתוך ההגדה ומחזור

וְהָיָה שְׁעָמְדָה לְאַבְרָהָם וְלְיִצְחָק וְלְיִשְׂרָאֵל אֲחֻד בְּלֵב עָמֵד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ, אֲלֵא שְׁפָנְל דוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מֵעַדָּם.

שאלות למסובין על ההגדה

קפד ראשו

- 🍷 הציאנו ממצרים?
- קפד ראשו - קרבן = משה/שה
- 🍷 זותל מסובין?
- קפד ראשו - הוא מרגיש = נחש/חש
- 🍷 סוג של מצה?
- קפד ראשה - אמרו אותה על הים = עשירה/שירה

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מגיד

עשר המכות

לאחר תיאור שעבוד עם ישראל במצרים, פרעה שחרר את בני ישראל בעקבות עשר המכות שבאו על המצרים.

יש נוהגים לשפוך מעט מן יין מן הכוס כשמזכירים את עשר המכות. ההסבר למנהג זה - הוא מבטא את הרעיון הגלום בספר משלי: "גִּנְפֹל אוֹיְבֶיךָ אֶל תִּשְׁמָחֶךָ". הכוונה היא שכאשר בני אדם מתים - נפגעים ואפילו הם נמנים על האויבים שלך, לא ראוי לשמח בשמחה שלמה.

מתוך ההגדה ומחוז

"אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה מִפְּתוֹת שְׁהֵבִיא תְּקֻדּוֹת בְּרֹחַ הָאֵל עַל הַמִּצְרִים גְּמָלוֹתָו: גַּם צַפְרֵדַע פָּגְמוּ עָרֹב דְּבַר שְׁחִין בְּרַד אֲרֵבָה חֲטָה מִפֶּת בְּכוֹרוֹת.

שאלות למסובין על ההגדה

נורא מגדל לוי! (שתי מכות: כינים, שחין)
חבר'ה, אני לא רואה שום דבר! (חושך)
אילו חיות מפחידות יש כאן? (ערוב)
אהרון, יש לך קצת מים בשבילי? (דם)

אימא, מה אלה הרעש והמקדורים מסביבי? (צפרדע)
אתה שומע את הרעש המזמזם, מה זה, רחפן? (ארבה)
אחותי הגדולה מרביצה לי וממש לא נחמדה אליי. (בכורות)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

המכות מייצגות פחדים, קשיים וסכנות, שכולנו חוששים מהם.
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

מאיזו "מכה" או קושי את/ה חושש/ת או חששת בעבר?

שלמה המלך כתב בספרו משלי: "גִּנְפֹל אוֹיְבֶיךָ אֶל תִּשְׁמָחֶךָ" .. התוכל/י לתאר "מפלה" של אדם שהתחרה בך, או שלא אהבת; כיצד הגבת?

משימה:
סרקו את הבקוד-Q.R וצפו בצוותא
בסיפור "עשר המכות מתוך הסינום
השבועי של אתר התנ"ך 929.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מגיד

“אָנחנוּ חֲפִיצִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל”

לאחר שסיימנו לדרוש את סיפור יציאת מצרים ולאחר שיציגנו משעבוד לגאולה, אנו מתחילים בקריאת פרקי הודיה, שירה והלל. אמירת ההלל נובעת מפרץ של שמחה והכרת תודה.

מתוך ההגדה ומחוז

“לְפִיכֶם אֲנִי חֲפִיצִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר ...

הוֹצִיאֵנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵרֵדַת מִצְרָאֵן לְשִׁמְחָה ... וּמְשֻׁעָבֵד לְגֹאֲלָה.”

שאלות למסובין על ההגדה

- 🍷 היא מכה אחרונה, והיא הצגה ראשונה (מכת בכורות - הצגת בכורה)
- 🍷 הוא מלאך, היא מסוכנת לכל אודח (שרף - שריפה)
- 🍷 חימר שרוף, נמצאת על הקערה ומתוקה (חורס - חרסח)
- 🍷 הלילה אנו יושבין, הוא גם צומת קרוב לבני ברק (מסובין)

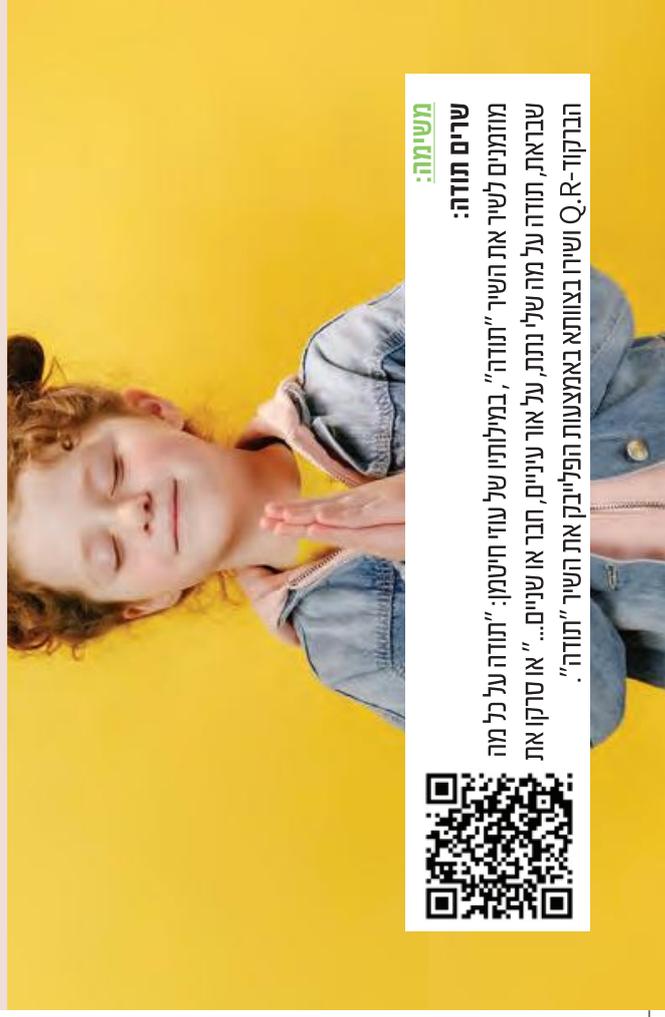

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

אחד מן הערכים החשובים הוא הכרת הטוב. לעיתים קרובות רבים מתקשים, שוכחים או מתנגדים להכיר תודה.
מחקרים מצאו שהכרת תודה עשויה לתרום במידה רבה לאושרנו.
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספרי/י למשתתפים את תשובתך.

למי מהחברים/המשפחה שלך היית רוצה לומר תודה? התוכל/י לספר למה?

למי שכחת להגיד תודה ונעת אתה/את רוצה להכיר לו תודה?

משימה:

שרים תודה:

מוזמנים לשיר את השיר "תודה", במילותיו של עוזי חיטמן: "תודה על כל מה שבראת, תודה על מה שלי נתתי, על אור עיניים, חבר או שניים... " או סרקו את הברקוד Q-R ושירו בצוותא באמצעות הפלייבק את השיר "תודה".

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

רחצה

לאחר סיום הסימן "מגיד", שבסופו שתינו את הכוס השנייה של היין מתוך ארבע הכוסות, ניגשים כעת ל"רחצה" - נוטלים ידיים והפעם מברכים על נטילת הידיים.

מתוך ההגדה ומחוץ

נוטלים את הידיים לסעודה.
האכילה מתבצעת באמצעות הפה שנועד למאכל, אך משמש גם לפעולת הדיבור.
חז"ל תיקנו להכין את האדם לפני האכילה על ידי נטילת ידיים.

שאלות למסובין על ההגדה

על דרך החיך!

- 🍷 אמרים שלבני ישראל לא היה זמן לחכות כדי שהבצק יתפח: אבל לעשות בו 439 חורים במולד היה להם זמן?!
- 🍷 נחשו, מה אמר פרעה למשה אחרי המכות? היה עשרי!!?
- 🍷 איזו עיר סוגרים בפסח? בית לחם.
- 🍷 מה אמר משה לים סוף כשעמד לידו? "אני אקריע אותך".

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

"ורחץ" היא הכנה אישית המתארת את ההכנה הנדרשת מאדם לפני עשיית מעשה או פעולה.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכלו/י לתאר הכנה שלך או התכוננות שלך לקראת מעשה טוב שעשית?

אילו הכנות את/ה עושה קודם כניסתך לבחינה?

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מוציא מצה

מוציאים שלוש מצות: העליונה והתחתונה שלמות, והאמצעית חצויה. מברכים עליהן שתי ברכות: "המוציא לָחֶם מִן הַבַּיִת" ו"עַל אֲכִילַת מַצָּה".
אוכלים את המצה בהסבה לשמאל, מפני שהיא מסמלת את החירות ואת היציאה מבית עבדים.

מתוך ההגדה ומחזור

מַצָּה זוּ שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֶקֶם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ...
מצה היא לחם החיפזון.

גם לחם וגם מצה עשויים מתערובת של קמח ומים, שנילוש לבצק ונגאפו.
מה ההבדל בין השניים? שאת המצה אפו במהירות ולא נתנו לבצק להחמיץ.

שאלות למסובין על ההגדה

- 🍞 כמה חורים בממוצע יש במצה? (כ-750 חורים)
- 🍞 מהי מצה שמורה? מצה שגאפתה מחיטים ששמרו עליהן ממגע של מים משעת הקצירה.
- 🍞 מהי מצה רגילה? מצה שגאפתה מחיטים ששמרו עליהן ממגע של מים משעת הטיחיה.
- 🍞 מהי מצה עשירה? מצה שליש אותה בקמח רגיל אך לא במים כמצה רגילה, אלא בין או במי פירות.

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

לפעמים ההבדל בין הצלחה לבין החמצה הוא עניין של רגע קטן בלבד.
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י לחברים על אירוע או דבר שהחמצתם בשנה האחרונה.

ספר/י לחברים על מצב שבו היית צריכ/ה לפעול בחיפזון; מה הייתה ההרגשה?

משימה:
סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בסרטון "ניצד אופים מצה".

בעקבות ההגדה של פסח - על הטימן

מָרוֹר

לאחר אכילת המצה מבדכים על אכילת המרור, שטעמו מוסיף חוויה חושית של טעם המרירות והשעבוד.

המרור הוא זכר לעבודת הפוך והשעבוד המר של אבותינו במצרים.

מתוך ההגדה ומחוך

בהגדה של פסח כך מובא הטעם לאכילת המרור:
 "מָרוֹר זֶה שְׁאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל שֵׁם מָה? עַל שֵׁם שְׁמֵרְרוּ הַמַּצִּיִּים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם."

שאלות למסובין על ההגדה

מדוע אוכלים מרור ליל הסדר? זכר לעבודת הפוך והשעבוד המר של אבותינו במצרים.
 אילו מאכלים נוהגים לאכול המסמלים את המרור? חסה ערבית או חזרת.

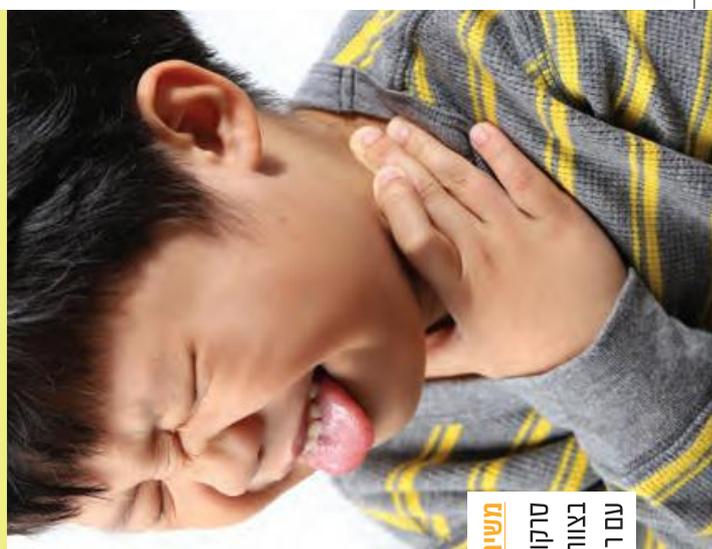
שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

לא תמיד מתוק בחיים, לפעמים קצת מר.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

אילו דברים או מעשים מעוררים בך תחושה מרה או טעם מר?

מה גורם לך להרגיש מריר?

משימה:

סרקו את הברקוד-Q.R וצפו
 בבוטא: "מרור - יש לי חג'
 עם רינת וחברים"

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

מְרוֹר

כדי להיזכר במיריות של העבודות במצרים בוחרים ירק שטעמו מר.

יש הנוהגים לאכול חזרת ויש הנוהגים לאכול חסה ערבית.

מתוך ההגדה ומחוץ

“וימרו את חייהם בעבודה קשה, בחומר, ובלבנים וכל עבודה בשדה” כך מתארת התורה בספר שמות את מסכת העינויים הממושכת שעברו בני ישראל כשהם היו עבדים במצרים. בפסח אנו חוגגים את הגאולה, אך לא ניתן לחגוג את הגאולה מבלי להבין ולהפנים ממה ומאיפה הם נגאלו. רק אם מבינים את עומק הצער, נוכל להיות שמחים כראוי בגאולה.

שאלות למסובין על ההגדה

- 🍷 כמה פעמים רוחצים ידיום בלילה זה? (פעמיים)
- 🍷 כמה מצות יש בקערה? (שלוש)
- 🍷 האם אוכלים את המרור בהסתה? (לא)
- 🍷 כמה טובלים את המרור? (החסת)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

בדרך כלל הצלחה באה רק לאחר עמל ועבודה קשה. כך נוכל להיות שמחים בגאולה דק אים נבין את צער השעבוד.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכלי/י לספר על מצב בו היית צריכה/ה לעבוד קשה או לפעול במאמץ בכדי להשיג משהו בעתיד?

האם את/ה נזכרת/ת על מקרים נעבר בהם ענדת קשה או התאמצת מאוד כדי להשיג או להצליח?

משימה:

טרקו את הברקוד Q-R וצפו בפרסומת, נסו למצוא את הקשר בין הפרסומת למה שלמדתם?

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

פּוֹרֵךְ

אחר אכילת המרור לוקחים את המצה ועושים ממנה כריך, ובתוכו נותנים מרור; יש שמוסיפים גם חרוסת, ואומרים: "זכר למקדש פהלל. פו עשה הלל פזמן שבית המקדש היה קיים, היה פורך מצה ומרור ואוכל פסח, לקיים מה שכתוב: על מצות ומרורים יאכלהו."

מתוך ההגדה ומחזי

החיבור בין מצה ומרור ככריך מסמל משהו עמוק יותר.
המצה מסמלת חירות- חופש, המרור מסמל שעבוד, עבודה קשה.
כל תהליך של גאולה, של יציאה לחופש, של פתרון והצלחה בחיים, בדרך כלל כרוך בקושי, במרור.
המרור עם המצה, ההתגברות על הקשיים הקטנים בתוך התהליך ליציאה לחירות, הם אל שמתאפשרים לנו להיות חופשיים.

שאלות למסובין על ההגדה

- מי עשה סנדוויץ' בהגדה? הלל!
- מה עושים בשולחן עורך? אוכלים את ארוחת החג כמו בני מלכים.
- מהו הסמל לקורבן הפסח בצלחת הסדר? ביצה
- מי הרבי שאירח את החכמים בליל הסדר, ובאיזו עיר? רבי עקיבא, בני ברק

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

המרור עם המצה הכרוכים ביחד מתארים מצב שבו זכינו לשחרור ולהצלחה, אבל היו גם קשיים - מרור.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכל/י לתאר פעולה או מעשה שנחל הצלחה, אך בהצלחה זו היו גם קשיים (חלק מר)?

מה הוא שוקולד מריר בעיניך?

משימה:

סרקו את הברקוד Q.R והאיזונו בצוואר לקולום עם שלומי שבת "על הדבש ועל העוקץ" - נעמי שמר

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

שלחן עורך

לאחר שעברנו יחד את שימור הזיכרון של יציאת מצרים, אנו ניגשים לארוחה בשמחה ובכבוד של בני חורין, לחגוג את עצמאותנו, את חירותנו, את השחרור ואת החופש; כמנהגם של בני מלכים אנו פותחים שולחן מלכים.

מתוך ההגדה ומחוז

מה עושים? לאחד כל ההכנות וקריאת ההגדה,
מגישים לשולחן ארוחה חגיגית, אוכלים ושותים כיד המלך.
נהוג לאכול את הביצה הקשה המונחת על הקערה. את החרדו, לעומת זאת, לא אוכלים גם
לאחר ליל הסדר.

שאלות למסובין על ההגדה

למה אוכלים ביצה?

זכר לקורבן החגיגה: כשהיה בית המקדש קיים, היו מביאים לירושלים עם קורבן הפסח גם קורבן חגיגה,
שאותו אכלו לפני קורבן הפסח.

בשולחן עורך מסתתר שם ספרו של פוסק הלכה.

"שולחן ערוך", ספר הלכה שכתב רבי יוסף קארו בצפת בשנת 1563.

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

מרגיש מלך! חוגג?

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

התוכלו/י לספר לחבריך על מצב שבו חגגת, לאחר פרק זמן של עבודה קשה, מאמץ רב?

יש חגיגות שמתוכננות ויש חגיגות שבאות בהפתעה, בלא תכנון. מה אתם מעדיפים? הסבירו מדוע.

משימה:

אז עורכים שולחן...
סרקו את הבקוד-Q.R וצפו בסרטון "איך לקפל פרח ממפית נייר לשולחן החג"?

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

צפון

התחלנו את ליל הסדר בקידוש החג, עברנו לכרפס כדי שהילדים ישאלו "מה נשתנה", שברנו את המצה המסמלת את העוני ואת השעבוד שלנו במצרים, ואת החלק השני של המצה - "האפיקומן" - שמרנו לסוף הסדר.

משם התחלנו את המסע אחרה אל השעבוד במצרים, יצאנו עם אבותינו ממצרים, ועברנו חוויות שבהן כל אחד היה צריך להרגיש כאילו הוא יצא ממצרים. כשנגאלנו סיימנו בשירת שבת והודיה ובסעודת הודיה.

מתוך ההגדה ומחוז

כעת, בתום הסעודה, מחזירים את ה"אפיקומן" - המצה שהייתה צפונה (מוחבאת) לשולחן. חכמים רצו להקפיד שהילדים יהיו נוכחים, ערים ומשתתפים בכל הסדר; לכן נהגו להחביא חלק אחד של המצה, והילדים חוטפים חלק זה (אפיקומן) ומחזירים בסוף הארוחה, לאחר שמבטיחים להם מתנות תמורת החזרת האפיקומן.

האפיקומן הוא הדבר האחרון שנאכל הערב. יש מפרשים שהסיבה לכך היא **הדצון להשאר בפינו את טעם המצה, את טעם החירות.**

שאלות למסובין על ההגדה

היכן מוזכרים המספרים הבאים בהגדה?

- 13 - שלוש-עשרה מדיא - שלוש-עשרה מיוחדת - תכונות של האלוקים
- 40 - מצרים לקו ארבעים מכות (לדעת רבי אליעזר)
- 50 - במצרים לקו חמישים מכות (לדעת רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא)
- 70 - הרי אני כבן שבעים שנה (רבי אלעזר כבן 70 שנה) / בשבעים נפש ירדו בני ישראל למצרים
- 200 - על הים לקו המצרים 200 מכות (לדעת רבי אליעזר)
- 250 - על הים לקו המצרים 250 מכות (לדעת רבי עקיבא)

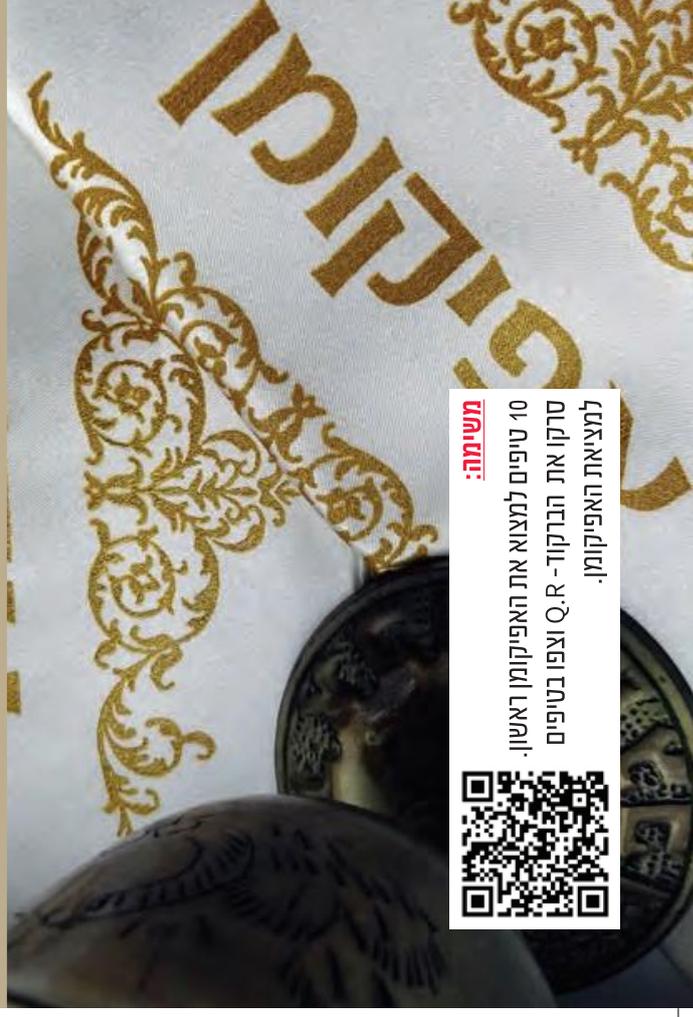
שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

האפיקומן הוא המנה האחרונה של ליל הסדר ולאחריו לא אוכלים עוד, כדי שיישאר טעם המצה בפה.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י לחברים דבר טוב - טעם טוב שאתה רוצה שיישאר אצלך.

איזו תכונה טובה את/ה רוצה שחבריך יכירו בך?

משימה:

10 טיפים למצוא את האפיקומן ראשון.
סרקו את הברקוד - Q.R וצפו בטיפים למציאת האפיקומן.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

בְּנֵי

לאחר אכילת האפיקומן מברכים את ברכת המזון, ובסיום שותים כוס שלישית של יין. יש קהילות הנוהגות למזוג כוס יין גדולה לאלוהי הנביא ונוהגים גם לפתוח את הדלת לכבודו. ויש קהילות הנוהגות לפתוח את הדלת לכבודו של אלוהי הנביא.

מתוך ההגדה ומחוץ

על פי מנהג חסידי, בתחילת הסדר כל משתתף מוזג מכוס מעט יין לכוסו של אלוהי הנביא. הרעיון העומד מאחורי מנהג זה הוא ביטוי סמלי של כל אחד ואחת מאיתנו יש חלק בהנאת הגאולה, כל אחד מאיתנו תורם לחברה כדי שתהא טובה יותר, מאוחדת ומחוברת יותר.

שאלות למסובין על ההגדה

- 🍷 מבשר הגאולה (אלוהי הנביא)
- 🍷 כוס חמישית היא של...? (אלוהי הנביא)
- 🍷 לאלוהי יש לא רק כוס, יש לו גם...? (כיסא)
- 🍷 באילו אירועים או זמנים אלוהי הנביא מוזמן או בא? (מוצאי שבת, ברית מילה)
- 🍷 היכן נמצאת מערת אלוהי? (בצלע הר הכרמל)
- 🍷 אלוהי היה תושב של איזו עיר? (גלעד)
- 🍷 את מי החיה אלוהי? (את בן האלמנה)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

לפעמים אנו רוצים לקבל זכרים במהירות בלא עבודה ועמל קשה, למשל מבקשים לזכות במפעל הפיס.
בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

מה היית רוצה שאלוהי הנביא יעשה בשבילך / יביא לך?

מה לדעתך יש לעשות, כדי להרבות אחווה, אהבה ושלוש בעם?

משימה:

סרקו את הברקוד Q.R. ואולי תפגשו את אלוהי הנביא.
קישור לסרטון - "הכוס של אלוהי הנביא כפורה עליו - יש לי חג' עם רינת וחברים".

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

ה'לל

לאחר שתיית כוס שלישית של היין אנו שבים אל ההלל ומשלימים את אמירתו. בתום קריאת פרקי ההלל, מברכים את הברכה החותמת את אמירת ההלל.

מתוך ההגדה ומחוץ

מטרת אמירת ההלל היא הודיה ושבח על הטוב שנפל בחלקנו. אנו צריכים לשאוף לכך שהשירה תבוא מתוך התעוררות רגשית, מתוך שירה ושמחה.
 בסיום ההלל מוזגים יין ושותים את הכוס הרביעית, האחרונה.

שאלות למסובין על ההגדה

אליהו היה נביא בתקופות של מלך ישראל בשם ... ? (אחאב)
 מה זה תיקו ואין הדבר קשור לכוסו של אליהו? (תיקו הוא מונח תלמודי המורה על סיום דין באי-הכרעה. יש שדרשו את המילה כראשי תיבות: "תשבי יתרץ קושיות ושאלות", לעתיד אליהו יבשר את הגאולה)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

כבר הזכרנו שאחד מן הערכים החשובים הוא הכרת הטוב, הודיה ושבח על הטוב שיש לכל אדם.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

במה טוב לך, ואת/ה שמח/ה ומאושר/ת בו?

כשאת/ה שמח/ה, איזה שיר את/ה אוהב/ת לשיר?

משימה:
 אלפים מבני ובנות המאקווי - יפנים אוהבי ישראל, נאספו לכנס תפילה, ולמדו את השיר 'השבעתי' אתכם בנות ירושלים'.
 סרקו את הברקוד-Q.R וצפו בסרטון זה.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

ה'לל

בתוך ההלל ישנו מזמור שבו מופיע הפסוק הבא:

אָבֵן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֵאשׁ פֶּנֶה.

מתוך ההגדה ומחוץ

התיאור **אָבֵן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים** מתייחס לאבן שלא הייתה נראית לבונים מספיק חזקה או יפה. **הָיְתָה** - הפכה בסופו של דבר ל**רֵאשׁ פֶּנֶה** - לאבן המצבת בקצה העליון של החומה, במקום שבו הכול רואים אותה.

מה שבהתחלה לא נראה חשוב, הפך בסופו של דבר לחשוב ביותר.

שאלות למסובין על ההגדה

- 🍷 כשבני ישראל ברחו ממצרים, מה חסם את דרכם? (הים)
- 🍷 באיזו עונה יצאו בני ישראל ממצרים? (אביב)
- 🍷 באיזה כלי נגינה ניגנה מרים בשירת הים? (תוף)
- 🍷 מה שם הנגד הגדול במצרים? (נילוס)

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

גם אנו סבורים לעיתים שדבר מה אינו חשוב, ולאחר זמן מתברר שהוא הופך להכי חשוב.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י לחבריך על דבר שלא היה חשוב בעיניך בהתחלה, ואחר כך התברר שזה דבר חשוב מאוד.

צינו/י דבר חשוב בעיניך.

משימה:

גד בני ובנימין אלבז שרים
 "אבן מאסו הבונים".
 סרקו את הברקוד-Q.R והאיזונו לשיר.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

נרצה

מנהג זה קיים בחלק מן הקהילות ונוהגים לומר כך:
חֲסֵל סְדֵיךְ פִּסַּח פְּהִלְכֵתוּ, כִּלְ מַשְׁפְּטוֹ וְחֻקֵּתוּ.
פֶּאֶשֶׁר זְכִינֵי לְסִדְרֵי אוֹתוֹ, כִּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ...
לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.

מתוך ההגדה ומחוץ

המשמעות:
אנו מביעים את התקווה שהסדר שעשינו - נרצה, כלומר התקבל ברצון על ידי האלוקים.

שאלות למסובין על ההגדה

- אילו שירים נוהגים לשיר לאחר "נרצה"? אחד מי יודע, חד גדיא, ויהי בחצי הלילה, אדיר במלכה.
- כמה סימנים יש ב'סדר'? 15 סימנים.
- מי מוזכר פעם אחת בהגדה של פסח? משה.
- מי עשה לנו צרות בפורים ואכלו אותנו ארבעים שנה במדבר? המן.

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

בכל פעולה שסיימנו אנו מביעים תקווה שזה היה משמעותי לנו או לאחרים.

בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

ספר/י על תחושות שלך, כשמשחו הסתיים בשבילך, כגון בחינה שארכה זמן רב. כיצד התמודדת עם סיום הפעולה?

לשנה הבאה... מה את/ה מאחלת לעצמך לשנה הבאה?

משימה:
לשנה הבאה בירושלים האזינו לשיר 'המסע לארץ ישראל' סיפור מסעות העלייה של יהודי אתיופיה לארץ ישראל; שלמה גרוניך ומקהלת שבא.
סרקו את הבקוד Q.R והאזינו לשיר.

בעקבות ההגדה של פסח - על הסימן

נְרָצָה

בסיום הסדר, משפחות רבות יושבות וממשיכות לשיר שירים, כגון: ויהי בחצי הלילה, אחד מי יודע, חד גדיא ועוד; יש נוהגים לקרוא את מגילת שיר השירים.

חלק מהשירים האלה נועדו גם כדי לשעשע את הילדים הקטנים בשיר משחק, על מנת שיחכו לסוף ליל הסדר ולא יירדמו.

מתוך ההגדה ומחוץ

גדי קטן ועל שרשרת אירועים שקרו לאחר מכן. בכל פעם מתוסף פטל לעלילה. החתול, הכלב, מקל, אש, מים, שור, השוחט, מלאך המוות, והקדוש ברוך הוא.

שאלות למסובין על ההגדה

היכן מוזכרים המספרים הבאים בהגדה?

- 5 חמישה חומשי תורה / חמש כוסות יין (כולל כוס של אליהו הנביא)
- 6 שישה סדרי משנה
- 7 שבעה ימי שבתא
- 8 שמונה ימי מילה
- 9 תשעה ירחי לילה
- 10 עשר מכות / עשרת הדיברות
- 11 אחד עשר כוכבים
- 12 שנים עשר השבטים

מה המילה משותפת לאדום, לבן, יבש? יין
 מי מהדמויות הבאות אינן מוזכרות בהגדה: משה, אהרן, המן, דוד, שלמה? שלמה

שאלות צמיחה ושיח חברים ומשפחה

השיר הידוע "אחד מי יודע"...

בוודאי שרת אותו לא מעט, חשבי/ חשב לרגע!
 בחר/י אחת מן השאלות שלפניך, וספר/י למשתתפים את תשובתך.

מהו הדבר האחד החשוב לך ביותר?

מהו הדבר השני החשוב לך?

משימה:

סרקו את הברקוד Q-R וצפו בקליפ העוסק בשיר 'חד גדיא'.